

18.03.24

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**18 Mart 2024
Pazartesi**

18.03.24

RESMİ GAZETE'DE BUGÜN

11 Mart 2024 Pazartesi

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

— Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliđinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— İstanbul Esenyurt Üniversitesi Ana Yönetmeliđinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— İstanbul Esenyurt Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliđinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— İzmir Demokrasi Üniversitesi Teknoloji Transferi Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

TÜSEDAD: Et 2-3 yıl daha cep yakmaya devam edecek

TÜSEDAD heyeti Et ve Süt Kurumu'nu (ESK) ziyaret ederek et ithalatı ve et fiyatlarının bu yılki seyir beklentisine yönelik görüş alışverişinde bulundu.

İRFAN DONAT

Tüm Süt, Et ve Damızlık Sığır Yetiştiricileri Derneği (TÜSEDAD) yönetimi, geçen hafta Et ve Süt Kurumu (ESK) Genel Müdürü Mustafa Kayhan ile yaklaşık 2 saatlik bir görüşme gerçekleştirdi.

TÜSEDAD tarafından görüşmeye ilişkin yapılan açıklamada, "Üretici temsilcisi olarak aklımızdaki soruları kendisine yönelttik ve aldığımız cevapların özetini siz üreticilerimiz ile paylaşıyoruz" denildi.

Açıklamada ise ESK ile ilgili görüşmelerde ortaya çıkan şu notlara yer verildi: "Kesim fiyatları yükselecek diye besiciler hayvanlarını ellerinde tutuyorlar. Sosyal medya paylaşımları bu konuda çok etkili. Bu paylaşımlar her zaman vardı ancak aynı

zamanda kırsalda bulunan küçük işletmelerin sayısı ciddi anlamda azalmasına karşın büyüklerin pazarda toplamdaki payı artmış. Bu fiyat konusunda bir kısır döngü oluşturuyor. Tabii pahalılığın özünde piyasada üretimin azalmış olması yatıyor. 2015 yılında körüklenen kontrolsüz hayvan ithalatı, içeride üreticinin zarar etmesine sebep verdi ve kırsaldaki üretim rekabet edemeyince yerli üretici üretimden çıktı."

"Hatalı ithalat kararlarının ne denli büyük tehdit olduğuna tanıklık ediyoruz"

Gelinen noktada küçük aile işletmelerinin azaldığı ve tarımla uğraşan insanların bir daha üretime geri dönmek istemediğine dikkat çekilen açıklamada, "Bunun bir ispatı; 2009 yılında dahi, doğu illerimizden batıya et gönderilirken şimdi doğuda üretim o denli azaldı ki gelinen noktada doğu illerimize et yolluyoruz. O yıllardan beri TÜSEDAD, sürekli bu tehlikeye parmak basmış bir örgüt olarak hep siyasi algılandı. Ancak zaman bizim ne demek istediğimizi ispatladı. Ülkemiz için verilen hatalı ithalat kararlarının ne denli büyük bir tehdit olduğuna bugün hep beraber tanıklık ediyoruz" denildi.

Süt fiyatlarının mevcut gelişmelerde kilit rol oynadığının altı çizilen açıklamada, süt fiyatlarının gıda enflasyonunu kontrol altına alma amacı ile baskılanmasının sonucunun bugün et krizine dönüştüğü kaydediliyor.

TÜSEDAD Yönetim Kurulu, "Şimdi kriz yönetimi yapıyoruz ve ESK bu anlamda doğru hamleler yapıyor. Öncelikle; ESK'nın 4 doların **altında** bir fiyata aldığı hayvanı, piyasada 6 dolara satıyor olmasının nedenlerinin doğru algılanması gerekli. Şöyle ki, ithalatın iç piyasadaki üreticileri mağdur etmemesi çok önemli. İthal hayvanı cazip kılmak yerine yerli hayvan alımını teşvik eden bir fiyatlandırma yapıldı. Bunu çok yerinde bulduğumuzu belirtmek isteriz. Sayın genel müdür "İçeride maliyeti düşüremediğimiz için dışarıdan aldığımız hayvanın fiyatını iç piyasa bedeline yaklaştırmamız gerekiyor" dedi ve devam etti. "İç piyasa fiyatı arttığı zaman bu 6 dolar/kg fiyatı da arttırılacak. Bu sabit bir fiyat değil". Özetle, iç piyasada üretimin teşvik edilip açığın dışarıdan karşılanmasına gayret ediliyor" açıklamasında bulundu.

ESK üzerinde büyük baskı var!

TÜSEDAD'ın yaptığı açıklamada ESK üzerinde büyük bir baskı olduğu savunularak, "İthalat lobileri özel şirketlerin bu ithalatı yapmaları için mücadele içindeler. Sebebi büyük rant. Ancak ESK kendisi ithalatı devam ettirmek için mücadele verdi ve büyük oranda başardı. Yaşanan gecikmeler spekülasyona sebep verdi ancak Brezilya ile 70 bin, Uruguay ile 170 binlik anlaşmalar yapıldı. Önümüzdeki ay Brezilya ile ikinci etap anlaşması yapılacak. Alımların hepsi toptan yapılmıyor, etap etap yapılmaya devam ediliyor. Kalkan her geminin taşıdığı hayvan miktarına göre sıradaki üreticilere mesaj yollanıyor. Gemi yüklemesi sonrası üreticiye parasını yatırması için bilgi gidiyor. Özetle; anlık olarak Mayıs sonuna kadar hedeflenen 600 bin başın 150 bini teslim edilmiş olacak. Kalanı yıl sonuna kadar tamamlanacak deniyor. ESK bugüne kadar

18.03.24

sürecin uzamasının bir sebebinin ise yapılan anlaşmalar ve karantina süreleri olduğunu beyan ediyor. 21 gün karantina + 20 gün nakliye +15 gün alım süresi. Bu plana göre, Nisan 15 ve sonrası 70 binlik transferler başlıyor.

Bu konuda gördüğümüz bir eksiklik ise üreticiye talep edilen miktarın ancak %5 - %10'luk

kısımının veriliyor olması. Bu tatmin edici olmamakla birlikte ek lojistik maliyetlere sebep veriyor" ifadelerine yer verildi.

"Et 2-3 yıl daha cep yakmaya devam edecek"

Anaç hayvanların kesilmesi ve dengeleri bozan ithalatların sektörü bugüne ve bu duruma getirdiği ifade edilen açıklamada, "Yaklaşık 90 milyon nüfusu beslemekle sorumlu olan üreticilerin çıkarlarına ters düşen popülist siyasi hamleler yapmanın ne kadar yanlış olduğu bir kere daha ortaya çıktı. Bundan sonra et fiyatları enflasyon oranında artmaya devam eder. Kimse bu denklemin

önünde duramaz. En iyi şartlarda 2-3 yıl içinde arz talep dengelenir ve alım gücüne göre daha

uygun fiyattan et yeriz. O zamana kadar et cep yakmaya devam eder" denildi.

Süt fiyatının, maliyet artı refah payı olarak açıklanmasının şart olduğu bildiren TÜSEDAD, maliyet hesaplarının her ay internet sitesinde yayınlandığını hatırlattı.

Vergi usul kanunu esasları ve işletme ekonomisi doğruları ışığında yapılan hesapların ne eksik ne fazla bir işlem içermemesine rağmen, bazı kesimler tarafından "kasten yüksek gösterilmiş" algısı yaratıldığı vurgulanan açıklamada, "Derneğimiz asla böyle bir yanıltıcı bilgiyi kamuoyuna sunmaz. Türkiye'de üretim yapmanın maliyeti birçok ülkeden fazladır. Yedirdiğimiz yemlerin yaklaşık %50'si ithaldir. Yanlış süt fiyatları sebebi ile damızlık hayvanlarımız da ithal edilmek zorunda. Bu durumu değiştirmek mümkün, ancak ilim ve fen ışığında adım atmak koşulu ile. Üreticinin eline geçen süt fiyatı, verimli üretimi teşvik etmeli ve üretim planlaması çerçevesinde yapılmalıdır. Yeni üreticileri yaratmak yerine mevcut üreticilerin ekonomik ölçeğe getirilmesi ve verimliliğin teşvik edilmesi tek çözümdür. Bu anlamda bakanlığımızın çalışmalarını yakından takip ediyoruz ve planlarının bir an önce uygulamaya geçmesini umuyoruz" ifadelerine yer verildi.

Bitkisel üretimde yeni kayıt sistemine geçiliyor

Tarım sektöründe, ortam koşulları kısmen ya da tamamen kontrol edilebilir bitkisel üretim alanlarının kayıt altına alınması için oluşturulan "Kapalı Ortamda Bitkisel Üretim Kayıt Sistemi"ne (KOBÜKS) geçiliyor.

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından hazırlanan "Kapalı Ortamda Bitkisel Üretim Kayıt Sistemi Yönetmeliği" Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Buna göre, planlı üretim politikalarının oluşturulmasına yönelik ortam koşulları kısmen ya da tamamen kontrol edilebilir kapalı ortamlardaki bitkisel üretim yetiştiriciliğinin kayıt altına alınması için oluşturulan söz konusu sistemin kullanılması, güncellenmesi, izlenmesi, geliştirilmesi ve raporlanmasına ilişkin usul ve esaslar belirlendi. Düzenlemeyle "Örtüaltı Kayıt Sistemi Yönetmeliği" de yürürlükten kaldırıldı.

Kapalı ortamda bitkisel üretim ünitesi, bitkinin gereksinim duyduğu çevre koşullarının yapay yollarla oluşturulup denetim altında tutulduğu, aynı üreticinin tasarrufunda alçak tünel, yüksek tünel, sera, çadır, konteyner, prefabrik yapılar ile ahşap, betonarme, çelik, plastik gibi yapı elemanları kullanılarak yatay veya dikey olarak inşa edilmiş birbirinden bağımsız kapalı üretim ortamı olarak tanımlandı.

Üretim yüzey alanı toplamda en az 100 metrekare kapalı ortamda bitkisel üretim işletmesine sahip üreticiler, sisteme kayıtlarını yaptırmak veya güncellemek üzere gerekli belgelerle sisteme başvuru yapabilecek.

18.03.24

Ünitesi birden fazla ilçe sınırları içerisinde kalan üreticiler, sisteme kayıtlarını yaptırmak için, başvurularını ünitelerinin sınırları içerisinde bulunduğu il müdürlüklerine yapacaklar. Üreticiler, Bakanlıkça yetki verilmesi halinde iş ve işlemlerini internet veya e-Devlet üzerinden gerçekleştirebilecek.

Öte yandan KOBÜKS yazılımı en geç 31 Temmuz 2025'e kadar faaliyete alınacak. Söz konusu yazılım faaliyete alınıncaya kadar başvuru ve kayıtlar, mevcut Örtüaltı Kayıt Sistemi üzerinden yürütülecek.

Geçiş sürecinde Örtüaltı Kayıt Sistemine kayıt edilemeyen ancak uygun olduğu tespit edilen kapalı ortamda bitkisel üretim ünitesi için il/ilçe müdürlüğünce geçici kayıt belgesi düzenlenecek. Belge, düzenlendiği takvim yılının sonuna kadar geçerli olacak.

Uygun fiyatlı et satışına yoğun ilgi

Ankara Büyükşehir Belediyesinin Ramazan ayı boyunca devam edecek olan uygun fiyatlı et satış uygulamasına Başkentliler yoğun ilgi göstermeye devam ediyor. Vatandaşların yüzde yüz yerli besi hayvanlarından elde edilen sağlıklı, kaliteli ve hijyenik et ürünlerine ulaşmasını kolaylaştıran uygulamanın ilk 5 gününde toplam 22 bin 966 kilo et satışı gerçekleştirildi. Ayrıca, Başkent Mobil Market aracılığıyla da çevre ilçelerde uygun fiyatlı et satışına başlandı.

Ankara Büyükşehir Belediyesi zorlu ekonomik koşullarda Başkentlilerin yanında olmaya devam ediyor. Başkentlilerin sağlıklı, kaliteli ve hijyenik koşullarda uygun fiyatlı gıdaya ulaşması amacıyla hizmet veren Başkent Marketlerde Ramazan ayı sonuna kadar sürecek olan uygun fiyatlı et satışı uygulaması beşinci gününde de yoğun ilgi gördü.

18.03.24

İLK 5 GÜNDE 22 BİN 966 KİLO ET SATIŞI GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Yüzde yüz yerli besi hayvanlardan temin edilen ürünler, veteriner hekim kontrolünde muayenelerden geçirildikten sonra Başkent Marketlerde uygun fiyata satışa sunuluyor.

Vatandaşların yüzünü güldüren uygulamanın ilk beş gününde toplam 22 bin 966 kilo et satışı gerçekleşti.

Başkent Kart ve kredi kartının geçerli olduğu satışlarda Ramazan ayı boyunca geçerli olan ürünlerin kilogram fiyatları ise şöyle: Kasap Köfte: 369 TL, Eko Kıyma: 369 TL, Eko Kuşbaşı: 379 TL, Ayaş Koop. Dana Sucuk: 309 TL, Yemeklik-Haşlamalık Et: 339 TL

BAŞKENT MOBİL MARKET İLE ÇEVRE İLÇELERDE UYGUN FİYATLI ET SATIŞI BAŞLADI

Başkent Market şubelerinde uygun fiyatlı et satışına başlayan Ankara Halk Ekmek Fabrikası, şimdi de EGO otobüsünden dönüştürülen Başkent Mobil Market ile çevre ilçelere de ulaşıyor.

Ramazan ayı sonuna kadar çevre ilçelerdeki vatandaşların da uygun fiyatlı ete ulaşmasının hedeflendiği uygulamada Mobil Market otobüsü Ayaş ve Güdül ilçelerinde satış yaptı.

TZOB Genel Başkanı Bayraktar: Çiftçiler desteklerin artırılmasını bekliyor

Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) Genel Başkanı Şemsi Bayraktar, desteklerin düzenli verilmesi ve üretim döneminden önce açıklanmasının önemine dikkati çekerek, "Özellikle tohum, fide, gübre, mazot, yem ve ilaç gibi girdilerin tek bir defaya mahsus verilmesi, tarımsal üretimin sürdürülebilirliğine katkı sunmayacaktır." değerlendirmesinde bulundu.

Bayraktar, yaptığı yazılı açıklamada, yaklaşan yerel seçimler öncesi çiftçilerin belediyelerden beklentilerine ve taleplerine yönelik ziraat odaları aracılığıyla yapılan çalışmanın sonuçlarını paylaştı.

Çalışma neticesinde, büyükşehir belediyelerinin bulunduğu illerde tarım alanlarının yeterince korunmadığı, desteklerin çiftçilerce yeterli bulunmadığının tespit edildiğini belirten Bayraktar, çiftçilerin belediyelerden beklentilerini aktardı.

Bayraktar, çiftçilerin tarım arazilerinin korunmasını istediklerine işaret ederek, "Büyükşehir belediyeleri, kendilerine emanet edilen köylere ait arazilere sahip çıkmalıdır. Tüm belediyeler arazilerin amacı dışında kullanılmaması ve imara açılmaması konusunda her türlü tedbiri almalıdır. Her ilde oluşturulan Toprak Koruma Kurullarında ziraat odalarının yer almasına destek vermeli ve buraya gelen amaç dışı kullanım taleplerine yönelik de ziraat odalarıyla birlikte hareket etmelidir." değerlendirmesini yaptı.

Kırsalda genç nüfusu tutabilmek için sosyal alanların artırılması gerektiğini de belirten Bayraktar, eğitim, sağlık, sosyal ve kültürel imkanların artırılarak kent ve kır arasındaki ekonomik ve sosyal farklılıkların giderilmesini istedi.

Bayraktar, belediyelere, kırsal alana daha fazla kaynak ayırmaları, kadınlara yönelik eğitici ve meslek edindirici kurslar açmaları ve çocuklar için etkinlik alanları oluşturmaları çağrısında bulundu.

"Destekler artırılsın"

Bayraktar, pazarlama kooperatiflerinin kurulmasına destek olunmasını da talep ederek, tarımda ekonomik örgütlenme ve pazarlama sorunlarına işaret etti.

Kooperatifleşmenin önemi konusunda belediyeler ve ziraat odaları işbirliğiyle çiftçilere yönelik eğitimler düzenlenmesi gerektiğine dikkati çeken Bayraktar, "Belediyeler, pazarlama kooperatiflerinin kurulmasına öncülük etmeli, etkin, fonksiyonel, profesyonel, idari ve mali açıdan güçlü örgütlenmenin oluşturulması sağlanmalıdır. Kooperatiflerle hem üretim hem de üretilen ürünlerin tüketiciye en kısa yoldan ulaşmasını sağlayacak çalışmalar yapılmalıdır." ifadelerini kullandı.

Bayraktar, semt pazarlarında üreticilere daha fazla yer ayrılması ve üretici pazarlarının her ilçede kurulması gerektiğini bildirerek, yine belediyelerce belirlenecek günlerde sadece üreticinin ürettiği ürünün halka doğrudan sunulabileceği üretici pazarlarının her il ve ilçede kurulmasını istedi.

Belediyelerin kırsal alandaki çalışmalarının en önemlisinin çeşitli konulardaki destekler olduğunun altını çizen Bayraktar, tohum, girdi ve benzeri konularda çiftçilere hibe verildiğine işaret etti.

Bayraktar, bazı belediyelerin ziraat odaları ve kooperatifler aracılığıyla çiftçilere tarım aleti ve makinesi hibe ettiğini vurgulayarak, çiftçilerin ihtiyaçları doğrultusunda bu desteklerin artırılmasının beklendiğini belirtti.

Desteklerin düzenli verilmesi ve üretim döneminden önce açıklanmasının önemine dikkati çeken Bayraktar, "Özellikle tohum, fide, gübre, mazot, yem ve ilaç gibi girdilerin tek bir defaya mahsus verilmesi, tarımsal üretimin sürdürülebilirliğine katkı sunmayacaktır." değerlendirmesinde bulundu.

"Tarımsal ürün işleme tesisleri kurulmalı"

Bayraktar, kırsal alanlarda altyapı hizmetlerinin artırılmasını da talep ederek, Türkiye'nin birçok kırsal bölgesinde eksiklikler olduğunu, belediyelerin yol ıslahı, tarla yollarının yapımı ve bakımı, tarım arazilerindeki drenaj ve sulama kanallarının bakımı gibi yatırımlarını artırmaları gerektiğine işaret etti.

Tarımsal ürün işleme tesisleri kurulmasını da isteyen Bayraktar, şunları kaydetti:

"Tarımsal faaliyetlerin gelişmesinde, üretimin artırılması ve daha kolay pazarlanmasında ürüne yönelik işleme tesislerinin kurulması oldukça önemlidir. Belediyeler, il ve ilçelerin üretim deseni ve çiftçi ihtiyaçlarına göre tespit edilerek, meyve-sebze kurutma, meyve suyu, ürün paketleme tesislerinin, soğuk hava depolarının ve toprak, bitki ve sulama suyu analiz laboratuvarlarının kurulmasına öncülük etmelidir. Tarımsal ürünlerin pazarlanmasında markalaşmanın önemi biliniyor. Bitkisel ve hayvansal ürünlerin işlenmiş ve paketlenmiş olarak pazarlanması için gerekli altyapı ve pazar ağlarının belediyelerce bölgelerde oluşturulması önemlidir."

Bayraktar, çiftçilerin diğer beklentilerini ise belediyeler ve ziraat odalarının birlikte hareket etmeleri, yenilenebilir enerji kaynaklarının kurulmasına destek verilmesi ve kırsal turizm ile kırsalda gelirin artırılmasının sağlanması şeklinde sıraladı.

Kırsal kesim için ayrılan kaynağın yerinde kullanılması ve ihtiyaçların yerinde tespit edilerek çözüm sağlanması gerektiğini belirten Bayraktar, "Dolayısıyla belediyelerin yaptığı ve yapacağı desteklerin çiftçi odaklı olması önemlidir." ifadesini kullandı.

Mehmet Şimşek açıkladı: Yeni vergiler gelecek mi?

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, vergi istisnaları, muafiyetleri ve indirim oranlarını yeniden gözden geçireceklerini açıkladı.

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, ekonomideki son duruma ilişkin açıklamalarda bulundu. Kanal 7'ye konuşan Şimşek, genel KDV oranını artırmayacaklarını belirterek, enflasyonist yeni vergi olmayacağını söyledi.

Kurumlar vergisi ile gelir vergisinin de artmayacağını ifade eden Şimşek, vergi istisnaları, muafiyetleri ve indirim oranlarını yeniden gözden geçireceklerini açıkladı.

Enflasyonun yılın ikinci yarısından itibaren yıllık bazda düşmeye başlayacağına işaret eden Şimşek, "Bir program var. Sabırla ve kararlılıkla uygulayacağız ve bu program sonuç verecektir." diye konuştu.

Şimşek, "Dolar 15 gün sonra 40 lira olacak" ve "Merkez Bankasının raporu sızdı" iddialarına ilişkin soru üzerine, haberler ve sosyal medyadan yapılan paylaşımlarla karamsarlık pompalandığını söyledi.

Muhalefetin, projeleriyle seçim yarışını sürdürmek yerine toplumun geleceğine ilişkin ümitlerini olumsuz etkileyecek yaklaşımlarla seçimi götürmeye çalıştığına işaret eden Şimşek, "Eylül ayında açıklanan program çalışıyor. Mart ayının ortasındayız. Dolayısıyla kötümser zemin yok. Dedik ki 'Bu program uygulamaya geçtikten sonra büyümede bir dengelenme olacak'. Yani enflasyonu, cari açığı bir şekilde kontrol

18.03.24

altına alacak yeni bir kompozisyon çıkacak. Yani büyümenin yapısı değişecek." ifadelerini kullandı.

Şimşek, başından beri kur hedeflerinin olmadığını aktararak, "Ama kur hedefimizin olmaması, spekülative amaçlı piyasadaki dalgalanmalara Merkez Bankasının kayıtsız kalacağı anlamına gelmiyor." değerlendirmesinde bulundu.

Dünyanın hiçbir ülkesinde düşük taleple kurlarda yüksek oynamaya izin verilmeyeceğini bildiren Şimşek, Merkez Bankasının fiyat istikrarını tehlikeye atacak bir dalgalanmayı engelleyeceğini söyledi.

"Amaç seçim öncesi güvensizlik yaratmak"

Şimşek, kura ilişkin iddiaları anımsatarak, "Geçen hazirandan bu yana benim söylemediğim ama bana atfen 'Söyledi' dedikleri en az 40 haberi yalanladık. Bu spekülative tarzı masa başında uydurulan haberleri biz yalanlamaktan yorulduk. Belli kesimler bu yalanları üretmekten hala yorulmadılar. Bu seçim döneminde de bunun dozu arttı. Çünkü amaç seçim öncesi güvensizlik, belirsizlik yaratmak." dedi.

Türkiye'nin, ihtiyacı olan dış kaynağı bulmada iyi noktada olduğuna işaret eden Şimşek, geçen yılın ikinci yarısından itibaren uzun vadeli ve uygun koşullarda gelen kaynağın, bu yıl artacağını söyledi. Hazine'nin de dış kaynak bulmada sorunu olmadığını bildiren Şimşek, Hazine'nin avro cinsinden 2017'den bu yana en düşük spread (faiz farkıyla) ile borçlandığını anımsattı.

"İlave döviz talebinin ekonomik temeli yok"

"Hazine yüksek faizle mi borçlanıyor?" iddialarına da cevap veren Şimşek, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Faiz neye göre yüksek? Neye göre düşük? Nominal faiz tabii ki bundan 10-15 yıl öncesine göre yüksek. Fakat şu anda bütün dünyada faizler yüksek. ABD hazinesinin 10 yıllık kağıtları yüzde 4-5 arasında işlem gördü son bir yıl içerisinde. Yani şu anda yüzde 4'ün üzerinde. ABD hazinesi yüzde 4'ün üzerinde borçlanıyor. Genelde sizin risk priminizi (CDS) buna ekliyorlar ve o sizin spreadiniz oluyor."

Şimşek, seçime 2 hafta kaldığına işaret ederek, "Seçime kadar bu spekülative amaçlı pozisyon alma, bunu teşvik etme, bunu telkin etme çabaları devam edecek. Şu anda ilave döviz talebinin ekonomik temeli yok. Ama 'seçim sonrası geçen sene olduğu gibi kur yükselir, para kazanırım' beklentisiyle yönlendirilen bir kesim var. İhracatçı bizim ucuz verdiğimiz reeskont kredisi ile gidip döviz alıyor ve bekliyor. İhracat gelirinin yüzde 40'ını bozması kuralı var. Onu da şu anda geciktiriyor. Çünkü 'ben seçim sonrası biraz daha fazla kazanabilir miyim' diye. Biz kuru tutmuyoruz ki kazansın." diye konuştu.

"İlave tedbir alırsız"

Kur iddialarının doğru olmadığını vurgulayan Şimşek, şunları kaydetti:

"Geçen sene mayısta Türk lirası mevduat faizleri yüzde 30'lar civarında. Şu andan yüzde 53-54 civarı. O gün itibariyle beklenen enflasyona göre eksi reel faiz var. Politika faizi zaten yüzde 8,5'tu. Şu anda piyasa diyor ki '12 ay sonra enflasyon yüzde 36,7 olacak.' Bunu ben söylemiyorum. 70 reel ve finans sektörü uzmanı söylüyor. Bunu dün bir gazete istismar etmiş: 'Gizli rapor ifşa oldu. İşte kur şuraya çıkacak.' Yalanlardan biri bu. Halbuki 'gizli raporlardan ifşa oldu' yalanı Merkez Bankasının 70 finans ve reel sektörü uzmanına 'Siz 2024'ün sonunda veya bir yıl sonra kuru nerede bekliyorsunuz?' sorusuna cevabı, sanki seçim sonrası olacakmış gibi paketlenmiş. Bakın bunlar iyi niyetli olamaz. Lira şu anda cazip. Niye? Eğer yüzde 50'nin üzerinde faiz alıyorsanız, eğer piyasa önümüzdeki 12 ay enflasyonu yüzde 40'ın altında görüyorsa bu 'reel getiri var' demektir. Enflasyon konusunda kafalar karışık. Mart ayında Enflasyon Raporu açıklanacak, mayısa kadar yükselmeye devam edecek. Yükselen yıllık enflasyon, düşen aylık enflasyon. Peki önemli önemli olan 12 aylık enflasyon değil mi? Geçmiş 12 aylık enflasyonun yatırım kararlarında bir anlamı yok. Önemli olan gelecek 12 ay. Şimdi gelecek 12 ay piyasa yüzde 36,7 görüyor. Gelecek 24 ayda ise yüzde 20'li rakamları konuşuyoruz. Piyasadan bahsediyorum. İlave maliye politikasıyla birlikte belirsizlik bandı içerisinde olacağımıza inanıyorum. Olmayacağımıza inanırsak ilave tedbirler alırız. Bu da Merkez Bankasının uhdesinde olan bir konu."

"Orta Vadeli Program'ın özü enflasyonu tek haneye düşürmek"

Güçlü siyasi temeli olan bir ekonomik program inşa ettiklerini ve öngörülebilirliği arttırmayı amaçladıklarını bildiren Şimşek, "Orta Vadeli Program'ın (OVP) özü dezenflasyon. Yani enflasyonu tek haneye düşürmek, milletimizi hayat pahalılığında kurtarmak." diye konuştu.

Şimşek, programla 3 yıllık perspektif sunduklarına ve bir yıllık geçiş süreci öngördüklerine işaret ederek, "Türkiye'nin kendine özgü şartları var. Geçen yıl mayısa kadar para politikası çok fonksiyonel değildi. Bunu işlevsel hale getirecek bir süreç öngördük. Ani şok tedavilerin yan etkileri büyük olabiliyor. Bankacılık sektörünün yapısını, reel sektörün bilançolarını dikkate aldık. Çalışmaların tamamı hassasiyetle götürüldü. Bu programı okumayanlar ahkam kesiyor." ifadelerini kullandı.

Enflasyonu tekrar tek haneye, daha sonra da düşük tek haneye indirmek için hesaplar yaptıklarını anlatan Şimşek, "Programın özünde para politikasında normalleşme var. Türk lirasını güçlendirecek, destekleyecek, pozitif getiri sağlayacak, kredi genişlemesini yavaşlatacak, enflasyon beklentilerini çıpalayacak para politikası uygulamaya başladık. Merkez Bankasında birikimiyle, tecrübesiyle çok değerli arkadaşlarımız var. Karamsarlık pompalayanlar, piyasada belirsizlik, tedirginlik yaratmaya çalışanlar, bu arkadaşların çalıştıkları kurumların kapısından geçemezler." değerlendirmesinde bulundu.

Şimşek, Merkez Bankasının elinin son derece serbest olduğunu, enflasyonu düşürmek için ne gerekiyorsa onu yapacağını söyledi. Geçen sene meydana gelen depremlerin etkisinin devam ettiğini, inşaat girdilerinin ve işçilik maliyetlerinin arttığını, yapı stokunun azalmasıyla birlikte kiralara arttığını anlatan Şimşek, bu yıl enflasyonda deprem ve seçim etkisinin sistemden çıkacağına işaret etti. Şimşek, tek seferlik etkilerin çıkarılması durumunda bu yıl enflasyonun düşeceğini belirterek, "Enflasyon niye düşecek? Çünkü para politikası sıkılaştı, sıkılaşacak. Gelirler politikası bu paralelde belirlenecek. Enflasyon temmuzun 3'ünden itibaren düşmeye başlayacak. Çünkü çıktı açığı öngörümüze göre temmuzda eksiye dönüyor. Para politikası gecikmeli etkiye sahip olacak. Maliye politikası daha hızlı etkili." diye konuştu.

"Vergileri artırmayacağız"

Enflasyonist yeni vergi getirilmeyeceğini, katma değer vergisi genel oranını, kurumlar vergisini ve gelir vergisini artırmayacaklarını vurgulayan Şimşek, "Bu konuda çok netiz. Ama istisnaları, muafiyetleri, indirim oranlarını gözden geçireceğiz." ifadelerini kullandı. Şimşek, maliye politikasıyla enflasyonun düşüşü için ne gerekiyorsa yapacaklarını aktardı.

Şimşek, muhalefetin ekonomi programına ilişkin eleştirilerine de yanıt vererek, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Program nerede diyenler, bir zahmet programı okusunlar. Önerileri varsa getirsinler. Muhalefetin sıkıntısı bu. Hiçbiri katkı vermiyor. OVP'de sıkı para, maliye ve gelirler politikası ile yapısal dönüşüm var. Dijital ve yeşil dönüşüm var. Yatırım ortamını iyileştirecek yüzlerce eylem var. Programımızın temeli sağlamdır. Temel siyasi istikrardır. Cumhurbaşkanı programı sahiplenmiştir."

Kredi politikasına yönelik de değerlendirmede bulunan Şimşek, "Kaynakları tüketime değil, üretken alanlara, yatırıma, istihdama ve ihracata yönlendireceğiz. Bunu kredi politikasıyla yapacağız. Müdahaleci olacağız. Biz kredi politikasında kaynağın tüketime değil, arz yönlü üretime gitmesini sağlayacağız. Bunun için ilave tedbirler gerekiyorsa alacağız." dedi.

"Yönlendirmelere itibar edilmesin"

Şimşek, vatandaşın portföy tercihlerine saygılı olduklarını, bu tercihleri de makro ekonomik koşulların belirlediğini dile getirdi.

Türk lirasını cazip hale getireceklerini belirten Şimşek, "TL cazip hale geldikçe dezenflasyon programı uygulandıkça, kur korumalı mevduatta (KKM) ve dolar hesaplarında çözülme öngördüğümüzü söyledik. Bu, kademeli ve piyasa koşulları el verdiği ölçüde olacak. Geçen sene ağustosta KKM zirveyi bulmuş. Yaklaşık 3,4 trilyon lira, bugün 1,1 trilyon lira azalmış. 3'te 1 oranına yakın azalma var. KKM'de 29 haftadır kesintisiz azalma var. Şu anda TL mevduatın toplam mevduat içindeki payı

yüzde 42'ye ulaştı. Dolar cinsinden KKM yaklaşık 141 milyar dolardan 75 milyar dolar civarına kadar indi. Bizim program çalışır." değerlendirmesinde bulundu.

Şimşek, Türkiye'nin risk priminin düştüğüne işaret ederek, KKM'den çıkışın olduğunu, cari açığın daraldığını, büyümenin yeniden dengelendiğini ve ülkenin kredi notunun arttığını söyledi.

Son dönemde spekülative amaçlı yönlendirmeler olduğuna dikkati çeken Şimşek, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Vatandaşların, spekülative amaçlı yönlendirmelere itibar etmemesinin kendi menfaatlerine olacağını düşünüyorum. Şu anda oturup nerede iki kuruşu varsa gidip verimli olmayan alanlarda yatırıma yönlendiren bir kesim var. Bunu siyasi saiklerle ya da gerçekten de öyle düşünüp de yapan da var. Milletın düşüncelerine, değerlendirmelerine, yorumlarına, eleştirilerine saygı duyuyoruz. Fakat makro ekonomik temeli olmayan bir portföye doğru yönlendirmeyi biz çok net şekilde görüyoruz. Bunun seçim arifesinde yapılmasının siyasi amaçla olduğunu düşünüyoruz."

"Sonuna kadar gideceğiz"

Şimşek, piyasanın, ABD ve Avrupa merkez bankalarının bu yılın ikinci yarısında 100'er baz puan faiz indireceğini beklediğini aktararak, "Bunlar da risk iştahını olumlu etkileyecek. Bizim gibi gelişmekte olan ülkelere yılın ikinci yarısında daha çok kaynak getirecek. Seçim belirsizliği ortadan kalkacak. O kadar çok dedikodu üretiliyor ki. Sadece kurla ve Türk lirasıyla ilgili değil, benimle ilgili dedikodu üretiyorlar. Ben bu ülkeyi seviyorum. Makro ekonomik sorunların farkındayız. Programı kararlılıkla uygulayacağız, sonuna kadar gideceğiz." dedi.

Türkiye'nin zayıf liradan bir kazancı olmadığına işaret eden Şimşek, "Biz sırf birileri istiyor diye spekülative amaçlı pozisyon aldı diye, TL'nin, programı bozucu düzeylerde, aşırı değersizleşmesine izin vermeyiz. Buna nasıl izin vermeyiz? TL'yi cazip hale getirerek, para politikasını ve kredi politikasını daha sıkı tutarak. Çünkü TL'de likidite olması lazım ki döviz talebi olsun. Biz TL likiditesini de çok daha güçlü şekilde Hazine ve Merkez Bankası işbirliğinde yöneteceğiz." ifadelerini kullandı.

Şimşek, Birleşik Arap Emirlikleri'yle yapılan 50 milyar dolarlık anlaşmanın 8,5 milyar dolarlık sukuk anlaşması kısmının askıya alınmasına ilişkin soru üzerine, "Askıya alınmış bir şey yok. Türkiye'nin ihtiyacı olursa 8,5 milyar dolarlık uzun vadeli borçlanma imkanı var. Şu anda piyasada elverişli koşullarda borçlanmada sıkıntımız yok. Hazine bu sene iki borçlanma yaptı. İkisi de Türkiye kredi notunun sanki iki kademe üzerindeymiş gibi fiyatlandı. Türkiye çok elverişli koşullarda yurt dışından kaynak bulabiliyor." diye konuştu.

Uçan ekonomi değil yoksulluk oldu: 20 milyona yakın vatandaş yardıma muhtaç bırakıldı!

Mevcut iktidar tarafından bir çok kez dile getirilen "Ekonomi uçuyor" sözlerinin ne kadar gerçek dışı olduğu kısa sürede anlaşıldı. Şahlananın ekonomi değil aksine yoksulluk ve açlık olduğu ortaya çıktı. Bu durumu Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın 2023 yılı faaliyet raporu gözler önüne serdi.

İzlenilen yanlış ekonomi politikaları nedeni ile hızla değer kaybeden Türk Lirası hayat şartlarını olumsuz etkilemeye devam ediyor.

2024 başında açıklanan yeni asgari ücret dahi hızla artan fiyatlara yetişemedi. Ev kirası veren, çocuğuna bakmak zorunda olan halk ayın sonunu nasıl getireceğini kara kara düşünmeye başladı. Ekonomideki kötü gidişat ülkedeki suç oranını da doğrudan etkiler bir hal aldı.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın 2023 yılı faaliyet raporu, Türkiye'deki yoksulluk tablosunu gözler önüne serdi. Söz konusu rapor göre, sosyal yardım alan kişi sayısı son 5 yılda 3 kat artarak 20 milyona yaklaştı. Bu da ülke nüfusunun dörtte birinin sosyal yardımlarla geçimini sağladığı anlamına geliyor.

18.03.24

ÜLKEDE YOKSULLUK GİDEREK ARTIYOR

Sosyal yardımlara ayrılan kaynak da son 5 yılda 7 kat artarak 305.9 milyar TL'ye ulaştı. Bu durum, artan yoksulluğa rağmen devlet tarafından yapılan yardımların yetersiz kaldığına işaret ediyor.

VATANDAŞ EN ÇOK GIDAYA İHTİYAÇ DUYUYOR

2023 yılında en çok gıda yardımı yapıldı. 957 bin 164 hane ve 3 milyon 509 bin 427 kişiye toplam 1.21 milyar TL gıda yardımı ulaştırıldı.

ELEKTRİK YARDIMLARI ARTTI

Yoksulluğun artmasıyla birlikte elektrik yardımı alan hane sayısı da arttı. 2019 yılında 1 milyon 343 bin 109 olan bu sayı, 2023 yılında 4 milyon 378 bin 839'a yükseldi. Devlet, bu hanelere 8,67 milyar TL elektrik desteği sağladı.

Bireysel kredi kartı borçlanmaları yüzde 153 arttı

Encazip'in verilerine göre 2023'ün sekizinci haftasında 503 milyar 226 TL olan toplam bireysel kredi kartı borçlanmaları, bu yılın aynı döneminde yüzde 153 artarak 1 trilyon 274 milyar TL'ye yükseldi.

Kredi kartı kullanımına kısıtlama getirilip getirilmeyeceği tartışmaları gündemdeki yerini korurken, encazip.com bireysel kredi kartı kullanımındaki son durumu araştırdı. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun (BDDK) verilerine göre, bireysel kredi kartı borçlanmaları geçen yıla göre yüzde 153 arttı.

Karşılaştırma sitesi encazip.com'un yaptığı araştırmada, bireysel kredi kartı borçlanmalarının, 23 Şubat'ta açıklanan verilere göre 1 trilyon 274 milyar TL seviyesine yükseldiği görüldü. Geçen yılın aynı döneminde bu rakam 503 milyar TL idi.

Kredi kartı kullanımını artmaya devam etti

Vatandaşlar yeni yılın ilk iki ayında da kredi kartı kullanımına devam etti. Ancak artan faiz oranlarına paralel olarak kredi kartı kullanımında taksitli alışverişlerin tutarındaki artış, taksitsiz kredi kartı kullanımının altında kaldı. Ancak dip toplamda hem taksitli hem de taksitsiz kredi kartı kullanımları arttı. Bu artış şubat ayı verilerine de yansdı. BDDK verilerine göre, bu yılın sekizinci haftasında bireysel kredi kartı borçlanmaları 1 trilyon 274 milyar TL oldu. Bunun 562 milyar TL'sini taksitli, 712 milyar TL'sini taksitsiz borçlanmalar oluşturdu. 2023'te toplam borçlanma 503 milyar TL iken, bunun 258 milyar TL'sini taksitli borçlanmalar, 245 milyar TL'sini taksitsiz

18.03.24

borçlanmalar oluşturmuştu. Yani taksitli kredi kartı kullanımları yüzde 117 artarken taksitsiz kredi kartı borçlanmaları yüzde 190 arttı.

Kurumsal kredi kartı borçlanmaları arttı

Sadece bireysel kredi kartı kullanımında artış yaşanmadı. Kurumsal kredi kartı borçlanmalarında da bu yıl artış yaşandığı görüldü. 2023'te 241 milyar TL olan kurumsal kredi kartı borçlanmaları, bu yıl 439 milyar TL'ye yükseldi. Bunun 185 milyar TL'sini taksitli borçlanmalar, 254 milyar TL'sini taksitsiz borçlanmalar oluşturdu. Veriler geçen yıla göre, yüzde 82 oranında bir artış yaşandığını ortaya koydu. 2023'te 241 milyar TL olan toplam borçlanmanın ise 136 milyar TL'sini taksitli borçlanmalar, 105 milyar TL'sini taksitsiz borçlanmalar oluşturmuştu.

"Vatandaşlar ihtiyaçları için kredi kartına yöneliyor"

Bireysel kredi kartı borçlanmalarındaki bu durumu yorumlayan encazip.com kurucusu ve tasarruf uzmanı Çağada Kırım, şunları söyledi: "Son dönemlerde kamuoyunda kredi kartında birçok ürün grubunda taksitlerin kaldırılacağı ya da azaltılacağı, asgari ödeme tutarının yüzde olarak artırılacağı ve kredi kartı limitlerinin düşürüleceği gibi konular yer alıyor. Ancak Hazine ve Maliye Bakanı Sayın Mehmet Şimşek'in "kredi kartları ile ilgili bir sürpriz olmayacak" açıklamasının tüketiciler nezdinde etkili olduğu ve taksitli harcamaların taksitsizlerin yanında çok daha düşük kalması, tüketicilerin dedikodulara itibar etmediğini bilhassa ekonomi yönetimine güven duyduğunu göstermiş oldu. Ancak diğer taraftan kredi kartlı harcamalarının bu denli artması vatandaşların harcamalarını en azından kredi kartı ekstre süreleri kadar öteleme ihtiyacı hissettiği anlamında yorumlanabilir."

Bahçeli, yeniden MHP Genel Başkanı seçildi

Milliyetçi Hareket Partisi'nin 14. Olağan Büyük Kurultayı Ankara Spor Salonu'nda yapılıyor. Kurultaya tek aday olarak giren Devlet Bahçeli, yeniden MHP Genel Başkanı seçildi. Kurultayda bir konuşma yapan Bahçeli, "Bu benim son seçimim." diyen Cumhurbaşkanı Erdoğan'a seslendi. Bahçeli, "Ayrılamazsın, Türk milletini yalnız bırakamazsın. Cumhur İttifakı olarak yanındayız." ifadelerini kullandı.

MHP 14. Olağan Büyük Kurultayı'nda Devlet Bahçeli, genel başkanlığa yeniden seçildi.

Ankara Spor Salonu'nda yapılan kurultayda, partinin kayıtlı üst kurul delegeleri, kurulan 15 sandıkta genel başkanlık seçimi için oy kullandı.

Oy sayımının tamamlanmasının ardından Divan Başkanı Mevlüt Karakaya, oylamaya 1295 delegenin katıldığını belirterek, Bahçeli'nin tüm delegelerin oyunu alarak yeniden genel başkanlığa seçildiğini duyurdu.

Kurultay'da tek aday gösterilen Osmaniye Milletvekili Devlet Bahçeli, 11. kez genel başkan seçilmiş oldu.

18.03.24

Kurultay, diğer parti organlarının seğimiyle devam edecek. Delegeler, 75 asil 25 yedekten oluşan Merkez Yönetim Kurulu (MYK) ile 9 asil 5 yedekten oluşan Merkez Disiplin Kurulunu (MDK) belirleyecek.

"Ayrılamazsın, Türk milletini yalnız bırakamazsın"

MHP Genel Başkanı Bahçeli, kurultayda yaptığı konuşmada, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın "Bu benim son seçimim" açıklamasına yanıt verdi. Bahçeli, "Geçenlerde basından öğrendiğim kadarıyla sayın Cumhurbaşkanımızın bir konuşması özellikle sol cenahlarda büyük bir iştah olarak kabul edilmiştir. Buradan Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a diyorum; ayrılamazsın, Türk milletini yalnız bırakamazsın. Cumhur İttifakı olarak yanındayız. Yeni yüzyılın kurtarıcı lideri olarak size görmek istiyoruz" dedi.

Akaryakıt fiyatları tüm dünyada artıyor diyen varsa buyursun kanıtlasın!

Alaattin AKTAŞ

18 Mart 2024 Pazartesi

Mart ayının ortasındayız ve akaryakıt fiyatlarında son bir yılda kaydedilen artış çok fena, çok! Bir yıllık artış benzinde tam yüzde 105, motorinde ise yüzde 100 düzeyinde...

Bu artıştan söz ettiğinizde siyasetçilerden “**Ama petrol ürünleri tüm dünyada büyük zam gördü, yalnızca bizde artış yok ki, tüm ülkelerde böyle**” itirazını duyacağınızdan hiç kuşkunuz olmasın.

Siyasetçi gerçeğin böyle olmadığını bildiği halde bunları söylüyor. Acı olan, siyasetçinin her söylediğini sorgusuz sualsiz, “**Acaba gerçek farklı olabilir mi, acaba kandırılıyor muyum**” diye hiç düşünmeden olduğu kabul edenlerin varlığıdır.

Biz dönelim verilerin ne söylediğine...

Benzin ve motorin fiyatlarının son on yılın mart ayı ortasındaki durumunu gösteren detaylı bir tablo oluşturduk. Mart ayının ortasını almamızın nedeni bugünden geriye doğru birer yıllık dönemleri görmek, başka bir neden yok.

Tabloyu şöyle okumak gerekiyor.

Ton fiyatı olarak verdiğimiz fiyatlar, İtalya'nın Cenova kentindeki ürün borsasında oluşan fiyatları gösteriyor. Türkiye'deki pompa fiyatları hesaplanırken bu borsadaki fiyatlar esas alınıyor. Ton başına oluşan bu fiyatlar, o günün dolar kuruyla çarpılıyor, rafineri ve bayi kârı ile vergi ekleniyor, bulunan tutar litreye çevriliyor ve sonuçta pompa fiyatına ulaşıyor.

Tabloda 2014 yılını başlangıç alıp son on yılın değişimini çıkardık.

18.03.24

Önce son bir yıl...

Girişte de belirttim, geçen yılın mart ayı ortasından bugüne kadarki son bir yılda benzine yüzde 105.3, motorine yüzde 99.7 zam geldi.

Peki acaba bu bir yılda bizdeki fiyatların oluşumunda temel alınan Cenova'daki fiyatlar ne kadar arttı? O fiyatlar da yüzde 100 dolayında artış gösterdi mi?

Siyasetçilerden bu soruya “**Evet**” diyen çıkar mı, muhtemelen çıkar.

Aslında keşke çıksa; çıksa da şu veriler karşısında yüzlerinde nasıl bir ifade belirir, görsek!

Son bir yılda Cenova borsasında benzin fiyatı yalnızca yüzde 5.4, motorin fiyatı yüzde 2.7 arttı.

Yüzde 5.4 ve yüzde 2.7!

Benzinin toptan fiyatı yüzde 5.4 artıyor, bizde pompa fiyatı yüzde 105.3 yükseliyor.

Motorinin toptan fiyatı yüzde 2.7 artıyor, bizde pompa fiyatı yüzde 99.7 artış gösteriyor.

Bu veriler ortadayken siyasetçi çıkıp “**Ama tüm dünyada böyle, hatta oralarda akaryakıt istasyonlarında kuyruk var, akaryakıt bulamıyorlar bile**” türü açıklamalar yapabiliyor. Bu açıklamalar da alıcı bulabiliyor.

Zaten alıcısı olmayan mal üretilir mi?

Ya on yılın toplamı?

Fiyat artışındaki yurt dışı-yurt içi dengesizliği yalnızca son bir yılda kendini göstermiyor ki...

Son on yıla bakalım...

2014'ün mart ayı ortasından bu yılın mart ayı ortasına kadar geçen on yılın toplamına...

Bu on yılda Cenova'daki toptan fiyat benzinde ne kadar mı artmış? Yok yok artış yok, toptan fiyat yüzde 9.8 gerilemiş. Evet, benzinin toptan fiyatı on yılda yüzde 9.8 gerilemiş. Ama, bu on yılda bizdeki artış ne kadar, tam yüzde 728!

2014 ortasında 5 lira olan benzin, şimdi 42 lira.

Aslında benzinin 2014'te 996 dolar olan ton fiyatı 2020'de 290 dolara kadar düşmüş, bu sayede söz konusu dönemde yurt içi fiyatı 5 liradan yalnızca 5.48'e çıkmış. Zaten asıl artış daha sonraki dönemde.

18.03.24

Motorin de aynı...

Motorinde de benzine benzer bir durum var.

Motorinin yurt dışındaki toptan fiyatı on yılda yüzde 9.7 gerilemiş, buna rağmen yurt içindeki pompa fiyatında yüzde 781 oranında artış olmuş.

İşte “**Ama yurt dışında da böyle**” diyenlere karşı gerçeği arayana malzeme!

Yurt dışında böyle değil! Oradaki zamlar çok çok düşük, hatta dönem dönem gerileme bile var.

Peki bizde benzin ve motorinde niye kullavi zamlar var?

Ah o dolar yok mu, dolar?

Hani “**Tavuk mu yumurtadan, yumurta mı tavuktan**” denir ya... Bizdeki enflasyon-dolar bağlantısı da biraz öyle...

“Enflasyon mu dolardan, dolar mı enflasyondan?”

Temelde yanlış politiklardan, aslında politika bile denilemeyecek uygulamalardan...

Sonuçta kuyruğunu yakalamaya çalışan kedi gibi, enflasyon artar, dolar onun peşine takılır; bu sefer dolar artar enflasyona yol açar ve kısır döngü sürüp gider.

Ama olan işte akaryakıt fiyatlarına olur; fiyat yurt dışında dolar bazında değişmese bile değer kaybeden TL yüzünden içeride fiyatlar tırmanır.

Tablonun son iki sütunu dolardaki durumu gösteriyor. Son on yıldaki artış yüzde 1.339 düzeyine ulaştı.

Zammı hükümet yapmaz ama zamdan hükümet sorumludur

Hani daha çok sağlık alanında kullanılan bir kalıp vardır ya, “**Şu konuda doğru bilinen yanlışlar**” gibi... Ekonomide bunun en tipik örneği akaryakıt fiyatlarında yaşanıyor. Akaryakıtla ilgili doğru bilinen yanlış, akaryakıt fiyatlarını hükümetin belirlediğidir.

EPDK ara ara işgüzarlık yapıp zamma müdahale ederek o görüntüyü verse de, akaryakıt fiyatlarını hükümet belirlemez. Akaryakıt fiyatları girişte detaylı olarak anlattığım gibi İtalya'nın Cenova kentindeki ürün borsasında oluşan fiyat temel alınarak bir formülle hesaplanır ve bir anlamda kendiliğinden oluşur.

Hükümet, akaryakıt fiyatını belirlemez ama fiyat oluşumunda çok belirgin bir etkiye sahiptir.

18.03.24

Cenova'daki fiyat doğal olarak dolar cinsindedir. Bu fiyat TL'ye çevrilirken kullanılan döviz kurunu belirleyen tabii ki hükümetin politikalarıdır.

Bu kadar da değil... Akaryakıttan alınan vergileri tayin eden de hükümettir.

Fiyatların üç beş günde bir değişmesi karşısında “**Akaryakıtta yine zam yaptılar**” diye hükümeti eleştirmek doğru değildir.

O zammı hükümet yapmamıştır, oturup bu yönde bir karar almamıştır. Ama döviz kurunun artmasına yol açacak politikalar uygulayarak ya da yine dövizin artmasını önleyecek bazı adımları atmayarak bu zammın oluşumuna meydan vermiştir.

Önce bu gerçeği bir görelim, kabul edelim. Akaryakıt fiyatının oluşumu konusunda doğru bilinen bu yanlıştan kurtulalım. Akaryakıt fiyatı bu anlamda sonuçtur; yanlış olan, hükümetin ekonomi bilimine aykırı uygulamalarıdır.

Benzin, motorin ve dolarda son on yıl (Mart ayları ortasındaki durumu gösteriyor)

	Benzin			Motorin				Dolar		
	Ton	Litre	Yıllık değişim (%)		Ton	Litre	Yıllık değişim (%)		Dolar kuru	Yıllık değ.(%)
	fiyatı (\$)	fiyatı (TL)	Ton	Litre	fiyatı (\$)	fiyatı (TL)	Ton	Litre		
2014	996,00	5,08	-	-	925,75	4,75	-	-	2,23	-
2015	595,00	4,45	-40,3	-12,4	531,75	3,83	-42,6	-19,4	2,62	17,5
2016	435,50	4,30	-26,8	-3,4	354,50	3,56	-33,3	-7,0	2,89	10,4
2017	513,50	5,14	17,9	19,5	460,25	4,59	29,8	28,9	3,74	29,2
2018	638,50	5,64	24,3	9,7	584,25	5,11	26,9	11,3	3,89	4,3
2019	613,25	6,53	-4,0	15,8	612,00	6,34	4,7	24,1	5,47	40,4
2020	290,00	5,48	-52,7	-16,1	343,00	5,69	-44,0	-10,3	6,28	14,9
2021	655,00	7,23	125,9	31,9	547,00	6,66	59,5	17,0	7,55	20,2
2022	1.030,50	20,39	57,3	182,0	1.027,75	20,53	87,9	208,3	14,78	95,7
2023	852,25	20,50	-17,3	0,5	814,50	20,96	-20,7	2,1	18,99	28,5
2024	898,25	42,08	5,4	105,3	836,25	41,85	2,7	99,7	32,06	68,8
Toplam değişim (2015-2024)			-9,8	728,3			-9,7	781,1		1338,8

Kar zamanları geçti; ar zamanları başladı

Servet YILDIRIM

18 Mart 2024 Pazartesi

Sıkılaştırma başlayınca akan sular durur. Bizde de öyle oldu. Akan sular son bir haftadır neredeyse durdu. **Krediye ulaşmak zorlaştı, borçlanma maliyetleri arttı, kredi kartı kullanımının cazibesi azaldı; piyasalar durgunlaşmaya başladı.** Yani ekonomide kar zamanları değil ar zamanları başladı.

Böyle olacağı haftalar öncesinden az çok belliydi. Ekonomideki yetkili isimler aylardır “sıkılaştırma”yı konuşuyorlardı. **Maliye ve Hazine Bakanı Mehmet Şimşek** hem bankacılar hem de reel sektör ile yaptığı görüşmelerde bu mesajı sıklıkla veriyordu. Sadece içeri de değil dışarıdaki toplantılarda da aynı mesaj verildi. Dolayısıyla bu kadar net bir iletişim yapıldığı bir dönemde aksini ummak ve gerçekleşen sıkılaştırmaya şaşırılmaması gerekir. Zaten **enflasyonun geldiği seviye ve orta vadeli görünümü ekonomi yönetimine başka bir seçenek bırakmıyor.**

İş dünyası da durumun farkında. **İstanbul Ticaret Odası Başkanı Şekib Avdagiç** geçen hafta yaptığı bir açıklamada, dezenflasyonist politikaların üretim ve ihracat tarafında baskı oluşturduğunu ve fedakârlıklar gerektirdiğini bildiklerini söylüyordu. Avdagiç “**Dezenflasyon, zaman ve kararlılık gerektiriyor. Fiyat istikrarı sağlanıncaya kadar iş dünyası olarak sabırla ve azimle desteğimizi sürdüreceğiz**” diyordu. İş dünyasının da kabullendiği böylesi bir sıkılaştırma demektir ki; **iç talep daha zayıf olacak, ekonomik canlılık daha düşük kalacak.**

Uygulanan politikalar Türkiye ekonomisinin bu yıl geçen yıldan daha yavaş büyüyeceğine işaret ediyor. Enflasyon yılın ikinci yarısında gerilemekle birlikte tarihsel ortalamaların çok üzerinde kalmaya devam edecek. Yani **bu yıl hem yavaşlama hem de yüksek enflasyon yaşayacağız.** Stagflasyon boyutuna varmasa bile ihtiyatlı olunması gerektiren bir durum ile karşı karşıyayız. Süreci daha da zorlaştıran bir de dış konjonktür var. **Dışarıda da talep görünümü çok parlak değil.** Japonya ve İngiltere teknik olarak resesyona girdiler. Diğer bazı ülkelerde de resesyona kapıda, resesyona girmeyenler ise yavaşlıyor.

Akıllı şirketler de planlarını bu beklentiye göre yapmaya başladılar, başlamayanların da başlamasında fayda var.

Böylesi dönemler zor dönemlerdir. Özellikle hem durgunluk hem de yüksek enflasyon varsa süreci yönetmek daha da zorlaşır, ayrı bir ustalık ister. Böylesi dönemlerde **stokları, alacakları ve borçları yönetmek, maliyetleri kontrol etmek** daha da önemli hale gelir.

Bu tür dönemleri iyi yöneten şirketler süreçten güçlenerek ve pazar paylarını artırarak çıkabilirler. Her şeyden önce bütçe ve planlara doğru ve ihtiyatlı varsayımlar koymak gerekir. Kurda oynaklıklara hazır olmak iyidir.

Ar zamanları güçlü nakit zamanlarıdır. **Likidite yönetimi önemlidir**, çünkü şirketler bilanço zararlarından değil likiditeyi yönetemediklerinden batarlar. Böylesi dönemlerde **pozitif nakit akışını ihmal etmemek lazım**. Tüm maliyetleri içerecek şekilde **işletme sermayesi ihtiyacının minimizasyonu ve iyi yönetilmesi kritiktir**. **Etkin stok yönetimi yapılmalı; alacaklar iyi yönetilmelidir**.

Krizlerde tasarruf ve maliyet akla gelen ilk yol oluyor. Elbette işin temelinde maliyet yatıyor ancak **maliyet kontrolü krizde apar topar değil krize girmeden önce yapılmalıdır**. Resesyonlarda çok katı bir tavırla hızla kapanmak işe yaramıyor. **Masraf kontrol etmek ile her türlü masrafı kısmak aynı şey değil**. Büyüme getiren bazı harcamalara devam etmek zorunda olduğu unutulmamalı. Gerekiyorsa bazı planlar ertelenmeli. **Öz kaynak yapısı güçlü olmalı**. Krizlerden güçlenerek çıkan şirketleri hatırlayın. Bunlar özkaynak yapıları güçlü ve aynı zamanda uyum kabiliyeti yüksek olan şirketlerdir.

Müşterilerden de tedarikçilerden de uzaklaşmamak gerekir. Alacak tahsili önemlidir. Alacakları çok iyi takip etmek ve tahsilatları hızlandırmak gerekir. Ama bunu yaparken müşterilere ve bayilere dikkatli yaklaşmak, gerek duyanlara destek olmak lazım. Krizlerde ya da durgunluk anlarında müşterisini ve tedarikçisini küstürdüğü için ekonomi canlandığında zorlanan şirket örnekleri de çoktur. **Durgunluk döneminde müşterilerin yanında olmak önemlidir; aynı şekilde tedarikçilerle bağı koparmamak gerekir**. Bayi ve dağıtım yapısının sağlıklı devam ettirilmesi kritiktir. Krizlerden ya da durgunluk dönemlerinden güçlenerek çıkmak mümkündür; yeter ki bayi ve müşteri ağıınız ayakta kalsın; tedarikçilerle bağı kopmasın.

Güçlü bir otomasyon sistemine sahip olmak durgunluk ve kriz dönemlerini atlarmaya yardımcı olur. Yapay zekanın ve akıllı sistemlerin yaygınlaştığı dönemde maliyetleri kontrol etmek daha kolaylaştı.

Eğer iyi yönetilirse durgunluk dönemleri aynı zamanda satın almalar için uygun dönemlerdir. Bunun için de nakit gücü öne çıkıyor.

18.03.24

Şekib Avdagiç, “**Bugün bu fedakârlıklara katlanmazsak, enflasyonu düşürmemiz çok zor. Enflasyonla mücadelede, kamu ve özel tüm kesimler üzerimize düşeni eksiksiz yapmak zorundayız**” diyor. Yani herkesin bir şekilde olumsuz etkileneceği bir döneme girdik. Ama böylesi dönemlerden güçlenerek çıkmak mümkündür. Yeter ki, özkaynak yapınız güçlü olsun; çalışanlarınız, tedarikçileriniz, bayi ve müşteri ağınız ayakta kalmış olsun. Bundan dolayıdır ki; **böylesi dönemler kar değil, ar zamanlarıdır.**

Akaryakıtta ÖTV tahsilatı bir yılda dörde katlandı

Naki BAKIR

18 Mart 2024 Pazartesi

Benzin, dizel gibi petrol ürünleri ile doğal gaz tüketimi üzerinden alınan Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) tahsilatı ocak-şubat döneminde 54,1 milyar lira ile geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 317,4 artış kaydetti.

Toplam vergi tahsilatının geçen yıla göre bir kattan fazla artarak 1 trilyon liraya yaklaştığı yılın ilk iki ayında Maliye en yüksek oranda vergi geliri artışını; yaz aylarındaki fahiş zamlarla ulaştığı aşırı yüksek fiyat düzeyinde devam eden benzin, motorin, LPG gibi petrol ürünleri ve doğal gazdan alınan özel tüketim vergisinden (ÖTV) elde etti. Bu ürünlerde iki aylık tahsilat geçen yılın aynı dönemindekinin dört katını geçti.

Aylık bazda en yüksek tahsilat

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın açıkladığı iki aylık merkezi yönetim bütçe verileri, çarpıcı bir tablo ortaya koydu. Bütçe gerçekleştirmelerine göre ocak-şubat döneminde toplam vergi tahsilatı geçen yılın eş dönemine göre yüzde 113,6 artarak 923,5 milyar liraya ulaştı. Bunun 54,1 milyar liralık bölümünü, tek başına akaryakıt ve doğal gazdan alınan ÖTV oluşturdu.

Benzin, motorin, LPG ve doğal gaz fiyatının içinde yer alan söz konusu ÖTV'de tahsilat, fiyat düzeyi ve tüketim miktarı ile orantılı biçimde geçen yılın aynı dönemine göre tam yüzde 317,4 (3,2 kat) arttı.

Başka deyişle yurttaşların petrol ürünleri ve doğal gaz tüketiminden bu yılın ilk iki ayında elde edilen ÖTV geliri, geçen yılın eş dönemindekinin 4,2 katı düzeyinde gerçekleşti.

Geçen yıl haziranda göreve gelen yeni ekonomi yönetiminin, bozulmuş olan kamu mali dengelerini yeniden tesis etme yönündeki politikaları çerçevesinde temmuz

ayında, en hızlı vergi geliri artışı yöntemi olarak petrol ürünlerinde ÖTV oranları artırılmış, bu da pompa fiyatlarına rekor zam olarak yansımıştı.

Temmuzdaki yüzde 50'e varan zamlarla akaryakıtta o ay 8,5 milyar lira olan aylık ÖTV tahsilatı, ağustosta 27,6 milyar liraya sıçramıştı. Petrol ürünleri ve doğal gazda aylık ÖTV tahsilatı çıktığı bu platoda devam ederek eylülde 26,6 milyar, ekimde 23,6 milyar, kasımda 24 milyar, aralıkta 22,6 milyar lira oldu.

Vergi gelirleri (ocak-şubat; Milyon TL)			
	2023	2024	Değ. %
DOĞRUDAN VERGİLER	106.089,4	224.813,5	111,9
Gelir Vergisi	76.988,6	172.349,8	123,9
Kurumlar Vergisi	13.824,1	23.215,0	67,9
Mülkiyet Üzerinden Alınan Verg.	15.276,7	29.248,7	91,5
-Veraset ve İntikal Vergisi	459,4	768,4	67,3
-Motorlu Taşıtlar Vergisi	14.776,0	25.926,9	75,5
-7456 S. Kanun Kaps. Ek MTV	0,0	2.498,7	-
-Değerli Konut Vergisi	41,4	54,7	32,1
DOLAYLI VERGİLER	322.545,8	698.254,1	116,5
Dahilde Alınan KDV	62.025,6	172.906,7	178,8
Özel Tüketim Vergisi	87.497,6	186.557,1	113,2
-Petrol ve Doğalgaz Ürünleri	12.953,2	54.068,7	317,4
-Motorlu Taşıtlar	33.045,1	62.710,9	89,8
-Alkollü İçkiler	8.006,2	12.497,9	56,1
-Tütün Mamulleri	25.477,2	43.336,8	70,1
-Kolalı Gazozlar	721,0	1.142,2	58,4
-Dayanıklı Tüketim vd. Mallar	7.295,2	12.800,8	75,5
Banka ve Sigorta Muam. Vergisi	15.499,8	43.812,5	182,7
Şans Oyunları Vergisi	2.811,6	7.783,8	176,9
Özel İletişim Vergisi	2.148,9	3.855,1	79,4
Dijital Hizmet Vergisi	1.260,4	2.380,6	88,9
Konaklama Vergisi	135,2	585,8	333,4
Dış Ticaretten Alınan Vergiler	119.507,6	220.558,5	84,6
-Gümrük Vergileri	15.124,2	28.642,3	89,4
-İthalde Alınan KDV	103.988,0	191.288,7	84,0
-Diğer Dış Ticaret Gelirleri	395,4	627,5	58,7
Damga Vergisi	11.859,7	22.110,8	86,4
Harçlar	19.799,5	37.703,3	90,4
BYSDİĞER VERGİLER	3.810,7	424,4	-88,9
TOPLAM VERGİ GELİRİ	432.445,9	923.492,0	113,6

Akaryakıt ve doğal gaz fiyatları (TL)*				
	Benzin (Lt)	Motorin (Lt)	LPG (Lt)	Doğalgaz (M3) **
Aralık 22	19,44	22,01	10,67	5,73
Ocak 23	21,09	23,42	10,77	5,77
Şubat 23	20,48	20,62	11,99	5,79
Mart 23	21,36	20,45	13,39	5,90
Nisan 23	20,35	19,69	10,75	5,96
Mayıs 23	21,22	19,34	10,75	6,00
Haziran 23	24,04	23,83	11,76	6,05
Temmuz 23	35,99	35,24	13,96	6,05
Ağustos 23	37,73	37,85	16,45	6,18
Eylül 23	36,66	40,08	17,78	6,37
Ekim 23	35,07	38,02	18,58	6,57
Kasım 23	34,55	37,57	18,68	6,69
Aralık 23	34,49	37,11	18,68	6,77
Ocak 24	38,37	41,64	20,28	6,85
Şubat 24	40,45	42,00	20,92	6,95
15 Mart 24	42,06	41,82	21,92	7,14
Değişim (%)				
1 Ocak-30 Haziran 23	23,7	8,3	10,2	5,6
1 Tem.-31 Aralık 23	43,5	55,7	58,8	11,9
1 Ocak-31 Aralık 23	77,4	68,6	75,1	18,2
1 Ocak-15 Mart 24	21,9	12,7	17,3	5,5
Haz. 23-Mart 24	75,0	75,5	86,4	18,0
Şubat 23-Şubat 24	97,5	103,7	74,5	20,0
*Akaryakıt için İstanbul Avrupa yakası pompa fiyatı.				
**10 metreküp kadar.				

Böylece Maliye'nin bu ürünlerde geçen yılın ilk yedi ayı toplamında 48,3 milyar lira olan ÖTV geliri, son beş ayda ise 124,5 milyar lira olarak gerçekleşti. Akaryakıt ve doğal gazda aylık ÖTV tahsilatı bu yıl da ocak ayında 25,4 milyar TL olarak gerçekleşti, şubatta ise 28,7 milyar TL ile bugüne kadarki en yüksek aylık düzeyine ulaştı.

Araç sahiplerinin yakıt gideri ikiye katlandı

Akaryakıtta fahiş fiyat artışlarının yaşandığı Temmuz 2023 dönüm noktası kabul edilirse, geçen yıl ilk altı ayda fiyatı yüzde 23,7 artan benzin, ikinci yarıda yüzde 43,5, bu yılın başından bu yana da yüzde 21,9 zamlandı.

Böylece Haziran 2023 sonundan bu yana toplam artış yüzde 75'e ulaştı. Motorin fiyatları geçen yılın ilk yarısında yüzde 8,3, ikinci yarıda yüzde 55,7, bu yılbaşından bu yana da yüzde 12,7 arttı; Haziran 2023'ten bu yana kümülatif artış yüzde 75,5 oldu.

Geçen yıl ilk yarıda yüzde 10,2 zamlanan LPG, ikinci yarıda yüzde 58,8, bu yıl 15 Mart'a kadar olan dönemde yüzde 17,3 ve böylece hazirandan bu yana kümülatif bazda yüzde 86,4 zam gördü. Doğal gaz ise 2023'ün ilk yarısında yüzde 5,6, ikinci yarısında yüzde 11,9, bu yıl 15 Mart'a kadar yüzde 5,5 ve yeni ekonomi yönetiminin göreve geldiği hazirandan bu yana yüzde 18 zamlandı. Böylece doğal gaz bu dönemde fiyatı en az artan ürün oldu.

İki ayda toplam 186,6 milyarlık ÖTV

Maliye'nin vergi gelirleri ile kıyaslamak için eş dönemler baz alınır; Şubat 2023-Şubat 2024 arasındaki fiyat artışı benzinde yüzde 97,5, motorinde yüzde 103,7, LPG'de yüzde 74,5 ve doğal gazda yüzde 18 olarak hesaplandı. Buna göre araç sahiplerinin akaryakıt gideri bu bir yıllık dönemde ikiye katlandı.

Doğal gaz maliyetindeki artış ise aile bütçelerini rahatlatma nın yanı sıra enflasyonu düşüşüne etki etmesi için devletçe sağlanan kısmi sübvansiyonun da etkisiyle düşük kaldı. Ocak-şubat döneminde akaryakıt ve gazdan elde edilen ÖTV geliri artış oranında rekor kırarken, tutar bazında en yüksek ÖTV geliri ise yine motorlu taşıt satışlarından sağlandı. Söz konusu ÖTV geliri iki ayda yüzde 89,8 artışla 62,7 milyar lira oldu.

Bu dönemdeki ÖTV tahsilatları ayrıca; tütün ürünlerinde yüzde 70,1 artışla 43,3 milyar, alkollü içecek satışlarında yüzde 56,1 artışla 12,5 milyar, kolalı gazoz tüketiminde yüzde 58,4 artışla 1,1 milyar lira, dayanıklı tüketim ve diğer malların satışlarında da yüzde 75,5 artışla 12,8 milyar lira oldu. Böylece iki aylık dönemdeki toplam ÖTV tahsilatı, geçen yılın eş dönemine göre yüzde 113,2 oranında 100 milyar liraya yakın bir artışla 186,6 milyar liraya ulaştı.

KDV gelirinde de rekor artış

Ocak-şubat döneminde dahilde alınan katma değer vergisi (KDV) geliri de yüzde 178,8'lik rekor artışla 172,9 milyar liraya ulaştı. İthalden alınan KDV de yüzde 84 artışla 191,3 milyar lira oldu. Buna göre dahilde ve ithalden alınan KDV ile ÖTV olmak üzere üç kalem, 550,8 milyar lira ile toplam vergi gelirlerinin yarısını oluşturdu.

Gümrük vergisi ve diğer kalemlerle birlikte dış ticaretten alınan vergilerde iki aylık toplam gelir 220,6 milyar liraya ulaşırken, bu dönemde hızlı tahsilat artışı yaşanan bir başka kalem de yüzde 182,7 artışla 43,3 milyar liraya ulaşan banka ve sigorta muameleleri vergisi. İki aylık dönemde tahsilat ayrıca; damga vergisinde yüzde 86,4 artışla 22,1 milyar, şans oyunları vergisinde yüzde 176,9 artışla 7,8 milyar, özel iletişim vergisinde yüzde 79,4 artışla 3,9 milyar, dijital hizmet vergisinde yüzde 88,9 artışla 2,4 milyar lira olarak gerçekleşti.

İki aydaki tahsilatı 586 milyon lira ile toplamda küçük bir paya sahip olmakla birlikte oransal bazda en yüksek artışın yaşandığı kalem ise yüzde 333,4'le konaklama vergisi oldu. Birçok resmi işlem ve belge üzerinden alınan harçlarda iki aylık toplam tahsilat da yüzde 90,4 artışla 37,7 milyar liraya ulaştı. Bu gelişmelerle ocak-şubat döneminde "dolaylı" vergi kalemlerinden sağlanan toplam gelir yüzde 116,5 artışla 698,3 milyar lira oldu ve toplam vergi gelirin yüzde 75,6'sını oluşturdu.

Dolaylı vergi oranının yüksek çıkmasında, yurttaşların tüketimi üzerinden alınan bu vergiler Maliye'nin kasasına aylık bazda girerken; gelir, kar ve servetten alınan "doğrudan" vergilerin yıllık beyan ve ödemelerinin belli bir takvime tabi olması da etkili. Aynı dönemde doğrudan vergilerde tahsilat ise yüzde 111,9 artışla 224,8 milyar lira oldu.

Bunun da büyük bölümü çalışanların ücretlerinden kaynağından yapılan tevkifat olmak üzere 172,3 milyar liralık bölümünü gelir vergisi oluşturdu. Gelir vergisi tahsilatında geçen yıla göre yüzde 123,9 oranında artış kaydedilirken, kurumlar vergisi tahsilatı yüzde 67,9'luk bir artışla 23,2 milyar lirada kaldı.

Yine doğrudan nitelikteki mülkiyet üzerinden alınan vergilerdeki tahsilat ise 25,9 milyar motorlu taşıtlar vergisi (MTV), 2,5 milyar ek MTV ve kalanı veraset ve intikal ile değerli konut vergisi olmak üzere 29,2 milyar lira oldu. Söz konusu tahsilatta yıllık bazda yüzde 91,5'lik bir artış kaydedildi.

Golcü MB mi, seçimler mi, girişimcilerin beklediği ekosistem mi?

Ferit Barış PARLAK

18 Mart 2024 Pazartesi

2018 Dünya Kupası'nın ardından yazmıştım:

“Golü atanlar ön plana çıkar/çıkarılır... Ya golü atana ve daha önemlisi kazanmaya zemin hazırlayanlar? Yani, 'sessiz sedasız' takımını sırtlayanlar? 2018 Dünya Kupası'nda da öyle oldu... Başta, golcülerin takımları favoriydi... Ama, 'sessiz tamamlayıcıları' olmayınca, 'favoriler' eridi!

Suarezli, Cavanili, Gomezli **Uruguay** yarı finale dahi çıkamadı... Neymarlı, Jesuslu **Brezilya** çeyrek finalde takıldı... Ronaldolu, Silvalı, Quaresmalı **Portekiz** çeyrek finali göremedi...

Müllerli, Gomezli **Almanya** erkenden havlu attı... Rodrigezli, Falcaolu **Kolombiya** ilk 16'da yok... Messili, DiMarialı, Higuainli, Aguerolu **Arjantin** ilk 16'da yok... Salahlı **Mısır** ilk 32'de yok...Yıllarca, disiplinle çalışan/çalayan...

Dış ve iç etkilere karşı kendini geliştiren... Koordinasyon ve planlamayla değişime ayak uyduran... Kaybettiğinde eksiğini/yanlışını görüp/kapatabilen, yanı sıra ısrar etmeyen Belçika, Hırvatistan, Fransa gibi 3 takımdan ikisi finali oynadı...

Bu sonuçtan ders alanlar/çıkartanlar gibi, rehavete kapılanlar da olacak... 2022 Dünya Kupası da, bize bunu anlatacak...”

VELHASIL

Yine Merkez Bankası ve seçimlere kilitlendik... Golcü rolünü onlara yükledik; Sadece golcülerle başarılamayacağını yaşanmışlıklar ve bugünkü durumumuz net bir şekilde anlatırken...

18.03.24

Emekliyi (tecrübeyi), öğrenciyi (hızı, gücü, merakı, hayali...) oyun dışı bırakmak; Memuru işçiden/meslekliiden/teknik elemandan daha avantajlı kılmak; Gençleri ihtiyaç dışı alanlara/bölgümlere yönlendirmek; İnşaatçıya/finansçıya çiftçiden/üreticiden daha fazla kazandırmak; Esnafı/sanayiciyi/ çiftçiyi **plansızlık/kayıtdışı/ yanlış destek-teşvik-ithalat politikaları** ile haksız rekabete sürüklemek; **Kanunun/ kararın/uygulamanın** onardığını/geliştirdiğini, diğeriyle bozarak ve yatırımlarda öncelikleri planlayamayarak zaman/kaynak israfını artırmak...

Gibi kronikleşmiş onlarca alışkanlık/hastalık... Kalecini, defansını, orta sahanı ve bağlantılarını kurgulamadan, bir iki golcüyle maç kazanmayı bekleme hastalığından/alışkanlığından kurtulmuş bir toplumun oluşturduğu "ekosistemi" kurgulamak önceliğimiz olmalı...

Abdulkadir Selvi

Adım adım PKK'ya harekât geliyor

SİYASETTE önemli gelişmeler var.

Ama bu benim Irak'a yapılacak olan harekât konusuna eğilmeme engel olmadı. Çünkü çok kritik bir sürecin içinden geçiyoruz. Türkiye ile Irak ilişkilerinde çok iyi bir ivme yakalandı. Sadece güvenlik değil, ekonomik ilişkilerin de konuşulduğu bir iklime girildi.

İRAN TOPUK DİKENİ

Ama söz konusu Irak olunca bir gözünüzün de İran'ın üzerinde olması gerekiyor. Maalesef ki İran birçok başlıkta karşımıza engel çıkarıyor. İran hem Irak hem Suriye konusunda 'topuk dikenini' gibi.

İran faktörünün altını çizdikten sonra önemli başlıklara maddeler halinde değinmek istiyorum.

1- ORTAK HEYET TOPLANTISI

14 Mart'ta Bağdat'ta, Türk ve Irak heyetleri arasında verimli bir toplantı yapılmıştı.

Türkiye'yi Dışişleri Bakanı Hakan Fidan, Milli Savunma Bakanı Yaşar Güler, MİT Başkanı İbrahim Kalın'ın temsil ettiği toplantıya Irak Dışişleri Bakanı Fuad Hüseyin, Irak Savunma Bakanı, Irak Ulusal Güvenlik Müsteşarı, Haşdi Şabi Komisyonu Başkanı, İstihbarat Teşkilat Başkanı Vekili ve IKBY İçişleri Bakanı katılmıştı.

Irak'la ortak toplantı sürecini başlatan ilk adım 19 Aralık'ta Ankara'da atılmıştı. Bağdat'taki toplantının ardından ise Türkiye-Irak heyetinin üçüncü kez, 1 hafta 10 gün içinde Türkiye'de bir araya gelmesi bekleniyor.

2- PKK'NIN TERÖR ÖRGÜTÜ OLARAK İLAN EDİLMESİ

18.03.24

Irak'la ilişkilerimizde, PKK ile mücadele en önemli başlıklardan birini oluşturuyor. PKK, Türkiye'ye karşı faaliyetlerini Irak'ta yürütüyor ama Irak tarafından terör örgütü olarak kabul edilmiyor.

PKK'nın terör örgütü olarak kabul edilmesi konusunda önemli bir ilerleme sağlandı.

3- SIRA MECLİS'TE

Irak'taki toplantıdan sonra yayınlanan bildiriye, PKK iki ülke için ortak tehdit olarak tanımlandı. Türkiye'yi memnun eden bu karar, 1 ay önce Irak'ın MGK'sı olarak işlev gören Irak Güvenlik Konseyi tarafından alınmıştı.

Şimdi sırada PKK'nın terör örgütü ilan edilmesi var. Bunun için Meclis'te karar alınması gerekiyor. İran'ın bunu engellemeye çalıştığı söyleniyor ama olumlu hava böyle devam ederse Irak Meclisi'nden PKK'nın terör örgütü olarak ilan edilmesi kararının çıkması bekleniyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Irak ziyaretinde bu konuda bir anlaşmaya varılması beklentiler arasında yer alıyor.

ERDOĞAN'IN IRAK ZİYARETİ

Şimdi gözler Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Irak'a yapacağı ziyarete çevrilmiş durumda. 14 Mart'ta, Bağdat'taki toplantıda bu ziyaretin detaylarının konuşulduğu söyleniyor. Ortak bildiriye Erdoğan'ın ziyaretine ilişkin bölümün Irak heyeti tarafından önerildiği dikkate alınırsa Bağdat'ın bu ziyarete ilişkin beklentisinin büyük olduğu anlaşılıyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın nisan ayının son haftasında Bağdat'ı ziyaret etmesi bekleniyor.

Erdoğan'ın 12 yıl aradan sonra yapacağı Irak ziyareti, iki ülke ilişkilerinin "taçlandırılması" açısından kritik öneme sahip olacak. Erdoğan'ın ziyaretiyle birlikte iki ülke ilişkilerinde bir "sıçrama" sağlanması umut ediliyor.

4- ORTAK KOMİTELER

Irak'taki toplantıda ticaret, tarım, enerji, su, sağlık ve ulaştırma alanlarında münhasıran çalışacak ortak komitelerin oluşturulması kararlaştırılmıştı. Bu konuda çalışmalar başladı. Komitelere bakanlar başkanlık edecek.

5- STRATEJİK ORTAKLIK

Türkiye ayrıca Irak'la ilişkileri stratejik ortaklık seviyesine yükseltmeyi amaçlıyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ziyareti o anlamda önemli olacak. Mevcut olan Yüksek Düzeyli Stratejik Konsey tekrar işlevsel hale getirilecek.

6- HAŞDİ ŞABİ TOPLANTIDA

18.03.24

Bağdat'taki toplantı sonrasında yayınlanan bildiride Haşdi Şabi'nin de yer alması sürpriz sayıldı. Ama Haşdi Şabi Başkanı Felah Feyyad, 19 Aralık'ta Ankara'da yapılan toplantıda da yer almıştı.

Bunun bir de öncesi var. Haşdi Şabi Başkanı Felah Feyyad daha önce Türkiye'ye davet edilmişti. Hem Dışişleri Bakanı Hakan Fidan hem MİT Başkanı İbrahim Kalın'la görüştü.

7- BAFEL TALABANI İLE GÖRÜŞÜLÜR MÜ

Irak'ta merkezi yönetim ile Barzani ailesinin kontrolündeki Erbil yönetimiyle ilişkilerimiz iyi. Ancak İran faktörü ve onun kontrolündeki Bafel Talabani'nin Süleymaniye'de PKK'ya alan açması Türkiye'yi rahatsız ediyor. Zaten bu rahatsızlık Cumhurbaşkanı Erdoğan düzeyinde ifade edilmişti.

MİT, son 2 ay içerisinde Süleymaniye'de 3 PKK yöneticisini etkisiz hale getirerek Bafel Talabani'ye gereken mesajı verdi. Ayrıca Arbat Havaalanı'ndaki PKK'nın dron üretim üssünün havaya uçurulması da bir uyarıydı.

ABD ve İran'ın desteğiyle PKK ile ilişkilerini sürdüren Bafel Talabani'nin bir yandan da Türkiye ile ilişkiler kurmak için çaba içinde olduğu öğrenildi.

Bafel Talabani'nin çeşitli araçlar vasıtasıyla ilettiği görüşme talebi "PKK'ya desteği kesmediği sürece görüşmeyiz" denilerek geri çevrilirken, kardeşi Kubat Talabani ile görüşülüyor.

FOTOĞRAF DAHİ ÇEKTİRMEYİZ

Bafel Talabani, Ankara'nın şimşeklerini üzerine çekmiş durumda. Öyle ki, "Bafel Talabani ile fotoğraf dahi çektiirmeyiz. Çünkü bu onu meşrulaştırır. PKK'ya desteğini çekmediği sürece Bafel Talabani'yi meşrulaştıracak bir görüşme yapmayız" ifadesi kullanılıyor.

8- ORTAK HAREKÂT MERKEZİ

PKK ile mücadele anlık takibi gerektiriyor. O nedenle Irak'la birlikte "Ortak Harekât Merkezi" kurmak istiyoruz. Çünkü PKK sadece bizim için değil, Irak için de tehdit oluşturuyor.

9- PKK'YA OPERASYON

Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Irak sınırlarımızı güven altına alacak çemberi tamamlamak üzereyiz. Bu yazın Irak sınırlarımızla ilgili meseleyi kalıcı olarak çözüme kavuşturmuş olacağız" diyerek Irak harekâtının sinyalini vermişti. Türkiye, 90'lı yıllardan bu yana Irak'ta PKK'ya yönelik harekâtlar düzenliyor. Ama bu kez farklı bir konsept söz konusu. O da sadece bir kara harekâtı yapılmayacak. Irak

18.03.24

merkezi yönetimiyle varılan uzlaşma sonucunda 378 kilometrelik Irak sınırimızdan 30-40 kilometre derinliğe inilerek “güvenlik hat” oluşturulacak.

ORTAK HAREKÂT KONSEPTİ

Planlanan harekâtı farklı kılan unsurlardan birini ise “ortak harekât” konsepti oluşturacak. Harekâtla dağlık alandan Gara bölgesinin altındaki düz ovaya inilecek. Önceden sınırlarımızın ötesinde kurulan üs bölgelerinden Irak’ın içine doğru PKK faaliyetleri takip ediliyordu. Bu kez Gara’yı da içine alacak 30-40 kilometre derinlikteki güvenlik hatından sınırimıza doğru emniyetli bir kuşak oluşturulmuş olacak. Bunu yaparken de Erbil yönetimi ile Irak merkezi hükümeti ve Haşdi Şabi’nin de desteği sağlanacak.

O nedenle diyorum ki, bu kez PKK’ya yönelik operasyonların anası geliyor.

İbrahim Kahveci

Fakirlik kalıcı fatura ağır olacak

2015-16-17 yıllarında ağır bir ekonomik kriz, hatta buhran geleceği konusunda adeta yırtınıp durdum. O yıllarda adımları **'kriz tellalı'** olarak ifade ettiler.

Lakin hala kriz yok diyenlerin sayısı da epey fazla. En bariz örnekleri özellikle restoran, cafe ve/veya lüks araç satışları olarak gösteriliyor.

Bu önermede bulunanlar iki şeyi atlıyor:

1-) 2017'den bugüne ülkemizde olması gereken gelir ve istihdam düzeyi ile şu anki durum nedir? Basit bir hesapla söyleyeyim: Şu anda şişirilmiş ekonomi ile 32 milyon istihdam düzeyindeyiz. Oysa şişirilmemiş düzey ile 34 milyon istihdama ulaşmış olmalıydık.

2-Restoran, cafe, araba gibi tüketim göstergeleri yanında mesela ekmek kuyrukları, et kuyrukları ve/veya çürümüş meyve sebze toplayanlar pek dikkate alınmıyor.

Ülkemizin genel gelir düzeyi olması gerekenin altında kaldığı gibi, o gelirin paylaşımı da çok daha dengesizleşti.

"Biri yer bir bakar kıyamet ondan kopar" noktasına çoktan vardık.

Neden **yiyanları** hesaba katıyoruz da **bakanları** görmüyoruz?

ŞİŞİRİLMİŞ VERİLER

Şu anki ekonomik durumumuz 2 temel veri açısından gerçekleri göstermiyor.

1-) Özellikle gerçek enflasyon verisini bir türlü göremediğimizden aslında enflasyonist şişmeler reel büyüme gibi bize sunuluyor. Oysa gerçek enflasyon üzerinden hesaplayabilmiş olsaydık kişi başı gelir-refah düzeyimizin 2015'den beri hiç artmadığını görecektik.

2-) Bir başka ve asıl tehlikeli nokta ise şu anki durumun şişirilmiş olmasıdır. Negatif faiz ile toplumu aşırı tüketime iterek ekonomiyi sanal olarak şişirdik. Nitekim Mehmet Şimşek bu şişirilmiş kısmı kaldırmak için **'kemer sıkma'** politikası uyguluyor.

18.03.24

Soru Őu: Ekonomide ŐiŐkinlik alındıŐında gerçek reel dűzeyimiz nerede denge bulacak?

ZOMBİ EKONOMİ

Tűrkiye ekonomisi iki temel noktada ŐiŐirildi.

1-) őrretler reel olarak dűŐűrűlerek ucuz iŐgűcű yaratıldı

2-) Faizler reel olarak negatife çekildi ve ucuz finansman sağlandı.

İŐte bu iki ucuzluk kalemine bir de yűksek talep ekletildi ve ekonomimiz normal otesi bir ŐiŐkinliĐe ulaŐtırıldı. Son 2 yılda Őirketler tarihlerinde bir daha gűremeyecekleri kar seviyelerine ulaŐtı.

Ve artık bu sanal cennet bitiyor.

İŞte burada kilit soru Őudur: Bu zombi, yani sanal Şişirilmiş ve Şirketlerin bize maliyeti ne olacak?

Tek cevap vereyim: Bu **zombi Őirketlerin çoĐu batacak ve iŐsizlik beklentilerin űzerinde bir seviyeye ıkacak.**

FATURA ODEME ZAMANI

İki temel veriye bakıyorum. Ekonomik aktiviteyi yansıtan **altın ve enerji hariç dıŐ aıık** ne durumda? İŐte orada yıllık aıık hala 30 milyar doların űzerinde. Hatta Mayıs 2023'űn bile çok űzerindeyiz.

İŐte bu veriyi tamamlayan ikinci veri: **Tűketim malı ithalatında** da hala zirvedeyiz. Orada da dűŐűŐ yaŐanmıyor.

Lakin bunların yanında iŐsizlik verileri çoktan bozulmaya baŐladı. **GeniŐ tanımlı iŐsizlik yűzde 22'lerden yűzde 27'lere ıkıtı bile.**

Bu çok tehlikeli bir durumdur: Çünkü ilaı ile tedavide sonuı henűz alamadık ama ilacın yan etkisi tűm gűcűnű gűsteriyor.

Nedenini sűyleyeyim: İlacı yeterli dozda alamıyoruz. İŐte onu 31 Mart seıimlerinin ardından alacağız. Asıl fatura o zaman ıkımaya baŐlayacak.

Hatta Merkez Bankası bunu gűrmű olacak ki, ek ۆnlemleri seıimleri beklemeden almaya baŐladı bile. Çok yakında iŐten ıkarmalar daha da hızlanacak ve **piyasa yaprak kımıldamayacak noktaya gelecek.** Çünkü buna mecburuz.

18.03.24

Altın ve enerji hariç dış denge 10-15 milyar dolar fazlaya geçmeden, tüketim malı ithalatı da 47 milyar dolardan 10 milyar dolar seviyelerine düşmeden bunu başaramayız.

Kasasında döviz olmayan bir ülke olarak net döviz ödeme pozisyonuna geçmek zorundayız.

ZENGİNLERİN YÜKÜNÜ FAKİRLER ÖDEYECEK

Faturayı neden daha çok ödeyeceğimizin bir nedenini de Bütçe üzerinden izah edelim: Sadece faiz ile tüketiciye kemer sıktırmakla bu iş olmuyor. Devletin de kemer sıkması gerekiyor. Oysa Hazine garantili müteahhitlerin ödemelerine yönelik hiçbir önlem alınmadı ve alınamaz. Onların garantilerine Şimşek bile dokunamaz.

Siz anladınız bunu.

O zaman faturayı kim ödeyecek? Elbette fakirler; yani sabit gelirliler. Ne emeklilerin ücreti reel olarak artırılabilir ne de çalışanların. **Ücret zamları mecburen negatife indirilecek.**

Yani lüks tüketim kuyruklarının acısını da fakirler ödemek zorunda kalacak. Bunu da kesin bilgi olarak yazın kenara...

ASIL SORUN KALICI YOKSULLUK

Bugün muhalefetin söylemlerine de tam olarak inanmayın. Kalıcı olarak dengenin sağlanması öyle sanıldığı gibi kolay değil.

Mesela bu ülkede teknoloji seviyesi 2007'den beri ilerlemiyor. İthalatımız pahalı ama ihracatımız ucuz. Bunu tersine çevirmek ve daha değerli mallar üretmek zorundayız.

Mevcut eğitim sistemi ve mevcut çalışma düzeni ile bunu asla ve asla başaramayız. Hatta ve hatta Türkiye'nin yapısal yıkımını durdurup yeniden refah artışına geçmesi için en az 10-15 yıllık ağır bir kalkınma programına ihtiyaç duyulmaktadır. Aksi durumdaki tüm söylemler toplumu kandırmaya ve kalıcı sorunların çözümünü üstünün örtülmesine yol açacaktır.

Benim için asıl büyük risk tam da burasıdır. **Kalıcı yoksulluktan nasıl kurtulur ve Türkiye'nin yıkılmasını nasıl önleriz sorusuna çözüm bulunmalıdır.**